

Biblioteksplan för Piteå kommun 2012 - 2015

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställd/upprättad	Beslutsinstans
Biblioteksplan för Piteå kommun 2012 - 2015	Plan/Program	2012-05-14, § 74	Kommunfullmäktige
Dokumentansvarig/processägare	Version	Senast reviderad	Giltig till
Kommunstyrelsen	1		2015
Dokumentinformation	Biblioteksplan		
Dokumentet gäller för	Biblioteksverksamhet inom Piteå kommun		

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Bakgrund.....	2
Syfte	2
Styrdokument för biblioteksverksamheten i Piteå	2
Avgränsning.....	2
Uppföljning/utvärdering	2
Revidering.....	2
Barn och unga – vår framtid	3
Utbildning, arbete och näringsliv är grunden för all välfärd	4
Demokrati och öppenhet.....	5
Livsmiljö.....	6

Bilaga 1 Nulägesbeskrivning

Bakgrund

På nationellt plan regleras biblioteksverksamheten av Bibliotekslagen och Skollagen. Där framgår att kommunerna ska ansvara för folk- och skolbiblioteksverksamheten samt anta en lokal biblioteksplan som ska styra och reglera verksamheten på kommunal nivå. Kultur- och fritidsförvaltningen har därför fått i uppdrag av Kultur- och fritidsnämnden att utarbeta en plan för biblioteksverksamheten i kommunen. Planen skall vara ett politiskt styrdokument som ska antas av Kultur och Fritidsnämnden samt av Kommunfullmäktige. En Biblioteksplan ska omfatta en analys av det samlade biblioteksbehovet i en kommun och åtgärder för hur dessa behov skall tillgodoses. Förutom folkbiblioteksverksamheten ska den även omfatta biblioteksbehovet vad gäller utbildning, omsorg, vård och näringsliv.

Vid utformandet av planen ska hänsyn tas till målen i gällande verksamhetsplan, de särskilda biblioteksmål som antagits av kultur- och fritidsnämnden samt de mål och visioner som bibliotekssamarbetet på länsnivå omfattas av (bil 1). Folkbiblioteksfrågorna sorterar under Kultur- och fritidsnämnden medan skol- och gymnasiebiblioteksfrågorna sorterar under Barn- och utbildningsnämnden. Biblioteksplanen beskrivs utifrån Piteå kommuns vision *Det är hit man kommer när man kommer hem* och de fyra strategiska områden som upprättats för att nå visionen: *Barn och unga, Utbildning, arbete och näringsliv är grunder för all välfärd, Demokrati och öppenhet samt Livsmiljö*. Under varje strategiskt område beskrivs en kortfattad behovsanalys, strategier och åtgärder.

Syfte

Biblioteksplanen ska vara en övergripande plan som utgår från kommunmedborgarnas behov av biblioteksservice från de allra yngsta medborgarna till de äldsta. Planen ska ge en tydlig överblick över bibliotekets verksamheter och ansvarsfördelning samt framtida inriktning.

Styrdokument för biblioteksverksamheten i Piteå

- Bibliotekslagen (SFS 1996:1596, ändrad 2004:1261)
- Skollagen (2010:800 2 kap. 36 §) Lokaler och utrustning och tillgång till skolbibliotek.
- VEP. I synnerhet de mål som avser kultur och fritidsverksamheten.
- Mål för biblioteksverksamheten antagna av Kultur- och fritidsnämnden.
- Mål/visioner för bibliotekssamarbetet på länsnivå.

Avgränsning

Handlingsplanen omfattar enbart bibliotek inom den kommunala organisationen. Förutom ett antal konkretiserande åtaganden styr planen inte på detaljnivå. Tanken är istället att den ska ligga till grund för utformandet av biblioteksorganisationens verksamhetsplaner under perioden 2012-2015. Vissa aktiviteter återkommer under fler än ett strategiskt område eftersom de är för mångfasetterade för att hänvisas till ett enstaka.

Uppföljning/utvärdering

Uppföljning och utvärdering sker i samband med de årliga verksamhetsberättelserna samt skolans kvalitetsredovisningar

Revidering

Planen ska revideras med början 2015 och en ny plan ska antas före årets utgång.

Barn och unga – vår framtid

Mål

- Barn och unga ges förutsättningar till inflytande i frågor som berör dem (VEP).
- Barn och unga har möjlighet att ta del av ett varierat kultur- och fritidsutbud (VEP).
- Ska bedriva en aktiv verksamhet bland barn och ungdomar (Kultur- och fritidsnämnden)

Behovsanalys

För att barn och unga ska ges tillfällen till ett rikt fritidsliv, för att främja språkutveckling och stimulera till läsning ska målgruppen ägnas särskild uppmärksamhet och det ska bedrivas en aktiv verksamhet bland barn och ungdomar. Stadsbibliotekets barnavdelning, de fem filialerna samt bokbussen är de som i första hand ansvarar för genomförande, utveckling och utvärdering. Skolan och förskolan är den naturligaste och viktigaste samarbetsparten och det är betydelsefullt att gällande samarbetsformer dokumenteras och ansvarsfördelning klargörs. Biblioteket har en drivande och samordnande roll men båda parter har ett ansvar för att samarbetet fungerar. Skol- och gymnasiebiblioteksfrågor sorterar under Barn- och utbildningsnämnden men råd och stöd kan inhämtas från bibliotekspersonal om så efterfrågas.

Strategier

Biblioteket har inte möjlighet att ge alla elever i kommunen regelbundna bokprat. Alla barn ska få möjlighet att besöka ett bibliotek, såväl för barnens sociala utbildning som för att ge biblioteken tillfälle att visa sitt utbud. Ambitionen är att alla barn i en viss årskurs erbjuds biblioteksbesök med bokprat på sitt närmsta bibliotek. Eventuella elevtransporter bekostas inte av biblioteket. För att kunna ansöka om inköpsstöd till folk- och skolbibliotek från Kulturrådet är det viktigt att bokanslagen inte minskas inom vare sig folk- eller skolbibliotek. Minskat kommunalt bokanslag medför uteblivet statligt bidrag. För att nå barn och ungdomar på fritiden ska biblioteket fungera som en trygg plats och en frizon där det finns vuxna närvarande. Riktade aktiviteter till målgruppen förmedlas dock främst genom bibliotekets kontakter med skolvärlden.

De årliga återkommande barnboksveckorna ska fungera som vitamininjektioner för barnverksamheten. Målet med dessa är att ge barnen en upplevelse utöver det vanliga. Under barnboksveckorna riktar sig biblioteken till barn på skoltid och fritid målgruppen är 0-12 år. På stadsbiblioteket arbetar personalen på barnavdelningen med ett uttalat genusperspektiv avseende såväl lokaler, inköp av medier som bemötande. För att uppnå jämställdhetsintegrering på alla bibliotek ska ett gemensamt förhållningssätt för jämställdhet arbetas fram. Biblioteket har som ambition att levandegöra berättelser på flera sätt, inte minst genom teater. I Piteå har folkbiblioteken länge samarbetat med Allmänskulturen genom att bjuda in skolbarn till teaterföreställningar. I konstpedagogens arbete med barngrupper är skolan och biblioteket naturliga samarbetspartners vilket ska fortsätta. Att kombinera konst och litteratur är ett fruktbart arbetssätt som ger synergieffekter på flera plan.

Åtgärder

- Klargöra och dokumentera samarbetsformer och ansvarsfördelning mellan skola och folkbibliotek.
- Skolan och biblioteken gör en gemensam utvärdering av bokpratverksamheten.
- Årliga återkommande barnboksveckor.

Utbildning, arbete och näringsliv är grunden för all välfärd

Mål

- Flyktingar och invandrare ska efter avslutad introduktion vara delaktiga i arbets- och samhällsliv (VEP).
- Folkbildning ska ges förutsättningar att vara en del av det livslånga lärandet (VEP).
- Biblioteken ska vara lokala kunskapscentra och utgöra grund för ett livslångt lärande och individuell utveckling (Kultur- och fritidsnämnden).

Behovsanalys

Satsningar på utbildning, arbete och näringsliv för att skapa tillväxt är avgörande för kommunens utveckling. Bibliotekets roll i sammanhanget är att fungera som lokalt kunskapscentra samt utgöra en grund för ett livslångt lärande och individuell utveckling.

Biblioteket ska finnas med som en naturlig del av det livslånga lärandet. Under grundskolan ska folkbiblioteket fungera som ett komplement till skolbiblioteket och erbjuda aktiviteter i form av bokprat, programverksamhet med mera. Förhoppningsvis läggs då grunden för att besökarna ska känna sig bekväma i biblioteksmiljön och under livets olika skeenden återkomma för att söka information och förströelse. Ansvaret för skolbiblioteksverksamheten sorterar under barn- och utbildningsnämnden. Tillgång och/eller närheten till stadsbibliotek, biblioteksfilialer och bokbuss är en förutsättning för att skolan ska kunna uppfylla de åtaganden avseende skolbibliotek som stipuleras enligt skollagen.

Strategier

Piteå bibliotek ska förbättra samarbetet med vuxenutbildningar och SFI. Biblioteket ska erbjuda introduktion i bibliotekskunskap och informationssökning. Det är viktigt att invandrare tidigt kommer i kontakt med biblioteket för att se möjligheterna i att använda biblioteket både som informationskälla och mötesplats. Stadsbibliotekets studiebibliotekarie ska aktivt förmedla medier på olika språk och ansvara för att böcker inom efterfrågade språkområden finns tillgängliga i form av bokdepåer. Vad gäller folkbildningen samarbetar biblioteket med studieförbunden. Biblioteket har även stadsplansutställningar i samverkan med kommunledningskontoret.

Tidskrifter, databaser, fjärrlån, studieplatser, grupprum för olika studieaktiviteter, datorer, utskriftsmöjligheter, kopiering och scanning erbjuds på biblioteket. För att upprätthålla en god service till personer med olika former av handikapp tillhandahåller biblioteket lättlästa böcker, talböcker, fax, talsyntes, förstoringsprogram, ledstråk och hörslina. Biblioteket ska fungera som ett allmänt minne men inte som arkiv. För att låntagarna ska kunna ta del av aktuella och attraktiva medier måste beståndet ständigt aktualiseras. Kontinuerlig planlagd och utvärderad medieplanering är av vikt för att säkerställa att rätt medier gallras så att besökarna erbjuds både bredd och djup. Biblioteket har vidare som uppgift att hjälpa privatpersoner, studenter och företag att hitta extern information via fjärrlån, artikelsökningar eller med hjälp av elektronisk media. För att kommunmedborgarna ska få möjlighet att delta i arbets- och samhällslivet erbjuder biblioteket i mån av plats arbetsträning, arbetspraktik och praoplatser.

Åtgärder:

- Införa rutiner vad gäller introduktion i bibliotekskunskap för SFI och komvux.
- Via aktiv och kontinuerlig medieplanering hålla ett aktuellt mediebestånd med både bredd och djup.

Demokrati och öppenhet

Mål

- Piteborna ska känna att det är meningsfullt att engagera sig och att den kan påverka kommunens utveckling (VEP).
- Piteborna ska uppleva så hög tillgänglighet och gott bemötande att de har anledning att tala väl om kommunens service (VEP).
- Piteå präglas av en samhällsgemenskap med mångfald som grund (VEP).
- Service och bemötande utformas jämställt i kommunens alla verksamheter (VEP)..

Behovsanalys

Biblioteket ska präglas av öppenhet, engagemang och delaktighet. Målsättningen ska vara att piteborna ska uppleva så hög tillgänglighet och gott bemötande att de har anledning att tala väl om bibliotekets service. Besökarnas behov ska ställas i centrum och biblioteket ska vara till för alla på lika villkor. Särskild uppmärksamhet ska förutom barn och ungdomar ägnas åt funktionshindrade samt invandrare och andra minoriteter. Alla har rätt till information och det är viktigt att så få som möjligt hamnar utanför det digitala informationsflödet. Rätten till information är en fråga om demokrati, rättvisa och jämlikhet och biblioteket ska bidra till att minska gapet mellan de som är datorkunniga och de som inte är det. Detta omfattar inte minst personer som behöver anpassad text eller tal på grund av funktionsnedsättning.

Strategier

Den grundläggande servicen ska vara gratis men det ska finnas möjlighet att ta ut avgifter för fotokopiering, hyra för film, tv/dataspel, förseningsavgifter och andra liknande tjänster. Det pågår ett arbete med att samordna biblioteken i Norrbotten, och då också samordna de avgifter som tas ut. Dock är det alltid respektive kommuns kommunfullmäktige som fastställer de avgifter som gäller.

Biblioteket ska fungera som mötesplats där alla är välkomna. Tillgänglighet är ett ledord. Bra öppettider, 24-timmarsservice via hemsida/bibliotekslänsportal, ett utvecklat länsarbete med möjlighet att låna och återlämna böcker över hela länet samt en väl fungerande filial- och bokbussverksamhet är viktiga beståndsdelar för att fullfölja uppdraget. Biblioteket ska följa samhällsutvecklingen och förändra verksamheten i takt med nya behov. Talböcker är ett särskilt prioriterat område. För att underlätta utlån och återlämning ska självservice (RFID-teknik) införas.

För att nå ut med information om bibliotekets verksamhet är god marknadsföring viktig. Samordning av marknadsföringsaktiviteterna ska ske dels i den lokala marknadsföringsgruppen med bistånd av förvaltningens egen marknadsförare, dels i den länsgemensamma marknadsföringsgruppen.

Biblioteket ska eftersträva jämställdhet och mångfald så att alla kan känna sig välkomna, respekterade och delaktiga. Det är viktigt att arbeta för integration och ägna särskild uppmärksamhet åt diskriminerade grupper såsom funktionshindrade, invandrare och HBT-personer, genom att erbjuda media som belyser deras livssituation och förutsättningar, är skrivna på andra språk än svenska och i former som är särskilt anpassade till dessa gruppers behov.

Åtgärder:

- Följa upp och utvärdera bibliotekets nöjdhetsundersökningar.
- Riktade aktiviteter för att minska de digitala klyftorna i samhället.
- Samarbete med socialtjänstens läsombud.
- RFID-tekniken ska vara införd på samtliga biblioteksenheter senast 2014.
- Medverka till "Gemensamt folkbibliotek i Norrbotten" med gemensam bibliotekskatalog och hemsida 2013.
- Aktivt ta del i det fortsatta länssamarbetet även efter 2013.
- Upprätta lokala och regionala marknadsföringsplaner.
- I verksamhetsplanering visa hur biblioteken ska uppnå Hållbar Jämställdhet, motverka diskriminering och eftersträva mångfald. Åtgärder ska årligen följas upp och revideras.

Livsmiljö

Mål

- Det offentliga rummet ska upplevas attraktivt, tryggt och trivsamt (VEP).
- Ska följa samhällsutvecklingen och förändra verksamheten i takt med nya behov (Kultur- och fritidsnämnden).
- Besökarnas behov ska ställas i centrum och därmed vara till för alla på lika villkor (Kultur- och fritidsnämnden).
- Ska aktivt förmedla böcker, andra medier och kultur i vid bemärkelse (Kultur- och fritidsnämnden).

Behovsanalys

Biblioteken ska vara en naturlig och självklar del av pitebornas livsmiljö i livets alla skeden. Det är därför viktigt att de fysiska biblioteken är centralt och strategiskt belägna så att huvudbibliotek, filialer och bokbuss kan fungera som lättillgängliga mötesplatser. Även fullgod service och kommunikation på webben ska erbjudas. Samverkan med andra aktörer kring t.ex. programverksamhet, utställningar, läsecirklar, studiebesök och användarutbildning är viktig för att få piteborna att upptäcka bibliotekets möjligheter. Konsthallens nya placering ger förutom traditionella utställningar särskilda möjligheter till aktiviteter där bild och ord kan mötas.

Strategier

Biblioteket ska erbjuda en trygg och lustfylld livsmiljö. Här ska finnas möjlighet till enskild läsning och eftertanke, samtal och kulturella upplevelser tillsammans med andra. Den fysiska miljön skall utformas för att underlätta detta. Besökarna ska ges möjlighet att utveckla vanor som bidrar till välbefinnande och hälsa. Litteratur och andra medier som behandlar folkhälsa och friskvård bör ha en framträdande och lättillgänglig plats i biblioteket. Att erbjuda läsning i olika former och väcka läslust är fortfarande basen för verksamheten. Det är viktigt att erbjuda såväl bredd som djup i våra samlingar samtidigt som de skall vara lätta att hitta i och exponerade på ett tilltalande sätt. Biblioteket ska dock följa samhällsutvecklingen och förändra verksamheten i takt med nya behov. Det är därför viktigt att erbjuda alternativ till den traditionella pappersboken samt andra media som film, musik och spel. Införandet av RFID-teknik och andra åtgärder som kan frigöra resurser till bättre kvalitet på vår service i såväl det fysiska biblioteket som på webben är här centralt.

Åtgärder:

- Skapa en fungerande modell för samordning av den lokala program- och utställningsverksamheten.
- Skapa en utbildningsgrupp med fokus på 24-timmarsbiblioteket. Målet är att personalen ska känna sig trygg i uppgiften att vägleda besökarna i den nätbaserade service som erbjuds.